

BAZI MERA AMENAJMANI TERİMLERİ VE TANIMLAMALARI

Turan YÜKSEK
Filiz YÜKSEK
Özgür EMİNAĞAOĞLU
Kafkas Üniversitesi, Artvin Orman Fakültesi, 08000, ARTVİN

Geliş Tarihi: 03.02.2003

Özet: Bu çalışmada 79 adet önemli çayır-mera terimlerinin tanımlamaları literatüre göre yapılmıştır. Tanımlamalar, Türkçe alfabetik sırayla yapılmış olup, parantez içerisinde her terimin İngilizce karşılığı verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mera, Otlatma, Orman İçi Otlak, Terminoloji

SOME RANGE MANAGEMENT TERMS AND DEFINITIONS

Abstract: In this study, 79 important rangeland terms have been defined according to current literature. The terms have been defined Turkish alphabetical order and the english meaning of the terms have been given in paranthesis.

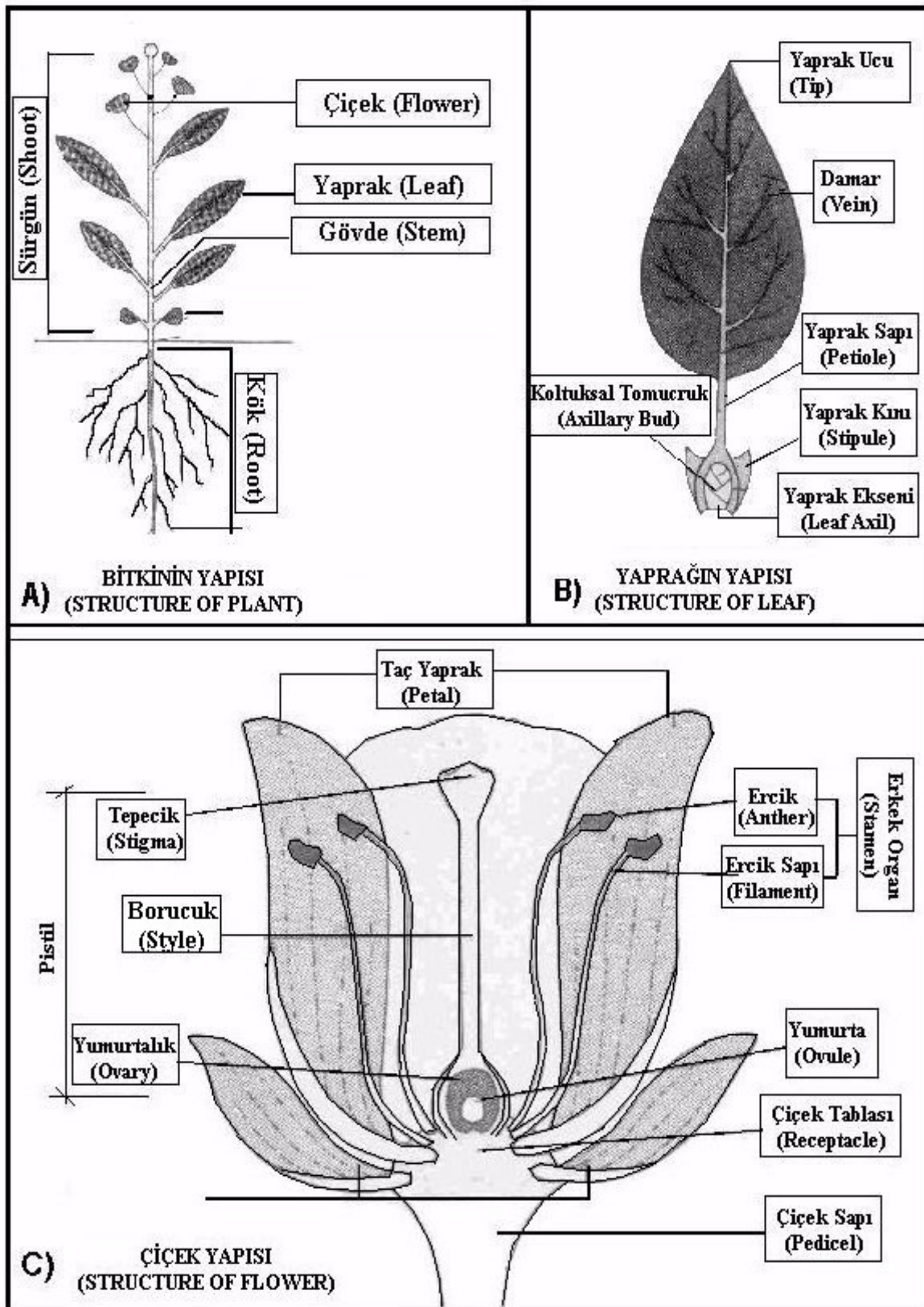
Key Words: Rangeland, Grazing, Forest Pasture and Terminology.

1. GİRİŞ

Sözcükler, düşüncelerin dilidir. Bu nedenle çeşitli bilim dallarında çalışanlar tarafından aynı sözcüklerin aynı anlamda ve şekilde kullanılması, hem bilimsel hem de uygulama yönünden büyük bir önem ve değer taşımaktadır (1).

Mera ile ilgili terimlerin tanımlamaları değişik kaynaklarda ve konularda yerli geldikçe yapılmıştır. Ancak, mera terminolojisi ile ilgili yapılan bu çalışmaların sayısı oldukça azdır. Bu çalışmanın amacı mera ile ilgili olan ve sıklıkla kullanılan terimlerin tanımlamasına duyulan ihtiyacın karşılanmasıdır. Bu amaçla literatür bölümünde verilen yerli ve yabancı yayınlar ayrıntılı bir şekilde incelenmiş, tercüme ve düzenlenmeleri Türk Diline uygun olarak yapılmıştır. Bu çalışmada 79 adet mera teriminin tanımlaması Türkçe alfabetik listeye göre yapılmıştır. Çalışmanın ana materyalini oluşturan iletim demetli bir bitkinin vejetatif ve generatif kısımları Şekil 1’de verilmiştir.

Ülkemizde fazla kullanılmayan bazı İngilizce orjinli mera terimleri aslına sadık kalarak Türkçe’ye tercüme edilmiştir. Bilindiği üzere tanımlamalar, değişmez açıklamalar değildir. Zaman geçtikçe, bilgilerimiz artıp genişledikçe terimlerin anlamı da değişmektedir. Bu yayında ele alınan bazı terimlerin tanımlaması, aynı terimlerin kullanıldığı botanik, bitki fizyolojisi ve ekoloji bilim dallarında göre yapılmış olan tanımlarla kısmen farklı olabilir. Farklı bilim dallarında kullanılan birbirlerine benzer terimlerin tanımlamalarında farklılığın olması son derece doğaldır. Verilen terminoloji listesinde, bazen bir terimin çeşitli anlamları açıklanmış, bazen de yalnız bir tanımlama ile yetinilmiştir. Çalışmanın başlangıç kısmında bitkinin farklı kısımlarını gösteren şekiller verilmiş ve bitki kısımlarının Türkçe ve İngilizce karşılıkları şekil üzerinde gösterilmiştir. Terminoloji, Türkçe alfabetik sıraya göre ve parantez içerisinde İngilizce karşılıkları ile bir arada verilmiştir. Böylece kullanıcının yerli ve yabancı yayınları okuyup anlamasına büyük katkı sağlanmış olacaktır.

Şekil 1. Bir Bitkinin Vejetatif ve Generatif Kısımları (A:Bitkinin Kısımları, B: Yaprığın Yapısı, C: Çiçek Yapısı) (2).

A

A.1. Ağaç Stebi (Tree Steppe):

Ormandan steplere geçiş kuşağında, ağaçların seyrek yayıldığı step alanlarıdır.

A.2. Ağırlık (Weight):

Bitki örtüsündeki çeşitli bitki türlerinin belli bir alandaki yeşil, hava kurusu veya fırın kurusu değeridir. Ağırlık, gr/m^2 , kg/da veya ton/ha birimleriyle ifade edilmektedir.

A.3. Alpin Kuşak (Alpine Zone):

Belirli bir yükseklikten sonra gelen, doğal olarak ağaç bulunmayan ve çoğunlukla otsu bitkilerle kaplı vejetasyon kuşağıdır.

A.4. Anız (Residue):

Çayır, mera veya tarla alanlarındaki bitkilerin belli seviyelerden biçildikten veya otlandıktan sonra toprak yüzeyinde kalan kısımlarıdır.

A.5. Aşırı Otlatma (Over Grazing):

Bitki örtüsünün yenileme gücünü kaybetmesine ve meranın bozulmasına sebep olan otlatma yoğunluğudur.

A.6. Azalıcı Bitkiler (Decreasers):

Klimaks vejetasyonun aşırı otlatma şartları altında gittikçe azalan, hayvanların severek yedikleri bol miktarda ve kaliteli ot üreten bitki türleridir.

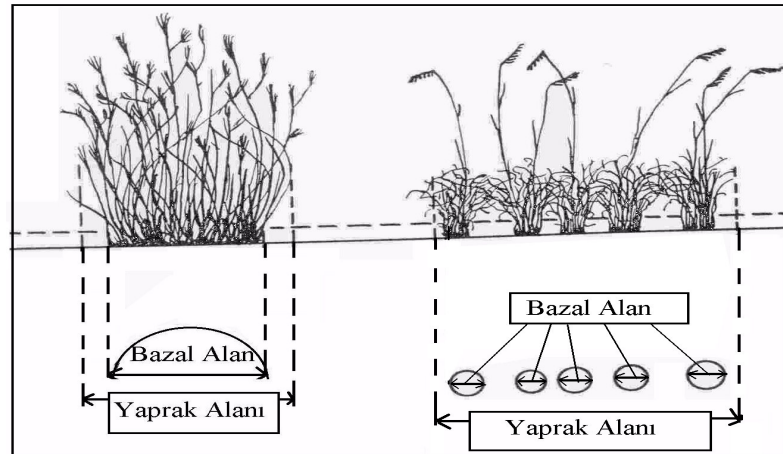
B

B.1. Baklagiller (*Leguminosae*):

Bitki sistematğinde "*Leguminosae*" (Baklagiller) familyasına ait bitkilerdir. Baklagil yem bitkilerinin otlak ve toprak koruma ve hayvan yemi bakımından çok değerli türleri bulunmaktadır.

B.2. Basal (Basal) Alan (Dip Kaplama Alanı) (Basal Area):

Bir bitkinin toprağa yakın dip kısımları ile kapladığı alandır. Genelde oran olarak ifade edilir (Şekil 2).

Şekil 2. Bazal (Basal) Alan ve Yaprak Alanı(5)

B.3. Bataklık (Marshland):

Çoğunlukla düz, ıslak, ağaçsız ve genellikle su ile örtülü, bataklık otları bitki türlerinin hakim olduğu alanlardır.

B.4. Bir Hayvanın Aylık Yem İhtiyacı (Animal Unit Month &AUM):

Olgun bir hayvan veya eşdeğer bir büyükbaş hayvan birimi için gerekli olan bir aylık yem miktarıdır.

B.5. Bitki Birliği (Plant Association):

Çevre koşulları bakımından tekdüze olan bir yerde, aralarında karşılıklı ilişkiler oluşturarak bir araya gelmiş bulunan bitki türleri veya bireylerin tümüne bitki birliği denir.

B.6. Bitki Yoğunluğu (Plant Density):

Belirli alandaki bitki veya birey sayısıdır.

B.7. Biyolojik Kütle (Biomass):

Belli bir zamanda, belli bir ekosistemde toprak altında ve üstünde yaşayan bitki veya hayvanların yüzey yada hacimlerine göre ifade edilen kütlelerdir.

B.8. Bolluk (Density):

8.1. Türlerin bitki örtüsündeki sayıları o türün sıklığı olarak ifade edilmektedir.

8.2. Sıklık, bir türün bitki örtüsüne katılma oranıdır.

B.9. Buğdaygiller (Grasses):

Bitki sistematğinde "*Graminea*" (Poaceae) familyasındaki yem bitkisi türleridir. Buğdaygil yem bitkisi türleri otlak ve toprak koruması bakımından çok değerli türlerden oluşmaktadır.

B.10. Buğdaygil Stepleri (Grass Steppe):

Ağacın bulunmadığı, soğuğa ve kuraklığa belirli derecede dayanıklı buğdaygillerin yayıldığı step alanlarıdır. Örneğin, Kuzey Amerika'daki Prairiler.

C,C

C.1. Canlı Ürün (Standing Crop):

Belirli bir arazi parçası üzerinde yaşayan bitkilerin toplam miktarıdır.

Ç.1. Çalı (Shrub):

Ağaç gibi belirli gövdeye sahip olan, aynı kök çevresinde benzer nitelikte bir çok gövdeden oluşan odunsu bitkilerdir (Genelde *Artemisialar* vs ile ifade edilir).

Ç.2. Çalı Stepleri (Shrub Steppe):

Ot tabakasının üzerinde seyrek dağılımlı çalı formundaki bir tabakanın bulunduğu step alanlarıdır.

Ç.3. Çayır Arazisi (Meadow):

Taban suyu seviyesi yüksek olan ya da yılın belirli dönemlerinde su basan veya kolaylıkla sulanabilme olanakları bulunan, genellikle düz, kendine özgü bitkilerin oluşturduğu ve biçime elverişli, sürekli ve canlı bitki örtüsünü kapsayan arazidir.

Ç.4. Çıplak Alan (Bare Ground & Bare Area):

Toprak üzerinde hiçbir vejetasyon örtüsü ve yaprak tabakası bulunmayan yerlerdir.

Ç.5. Çoğaltıcı Bitkiler (Increasers):

Klimaks vejetasyonun aşırı otlatılma şartları altında belirli bir süre çoğalan ve otlatma yükü kendi üzerlerine bindiği zaman azalmaya başlayan, otlatmaya azaltıcı türlerden daha fazla dayanıklı ve onlardan daha az lezzetli olan bitkilerdir.

Ç.6. Çok Yıllık Bitkiler (Perennial Plants):

Yaşamlarını iki yıldan daha uzun bir süre içinde tamamlayan bitkilerdir.

D

D.1. Devamlı Otlatma (Continuous Grazing):

Belirli büyüklükte bir otlak alanında veya otlatmanın yapıldığı diğer vejetasyon alanlarında vejetasyon mevsimi boyunca yapılan sürekli otlatma şeklidir.

D.2. Dinlendirmeli – Münavebeli Otlatma (Rest- Rotation Grazing):

Bir büyüme mevsimi içerisinde meranın bir kısmında otlatmayı durdurarak dinlendirme ve birkaç yıl sonra meranın diğer kısımlarını dinlendirme şeklinde uygulanan bir otlatma sistemidir. Bu otlatma sistemi, dinlendirerek otlatma ile münavebe ile otlatma sistemlerinin bir kombinasyonudur.

E

E.1. Ekşi Çayır Otları (Grasslike Plants):

Cyperaceae ve *Juncaceae* familyasına mensup bitkilerdir.

E.2. Erken Otlatma (Early Grazing):

Bitkiler otlatma olgunluğuna erişmeden yapılan otlatma şeklidir.

F

F.1. Faydalı Ot (Usable Forage):

Bitki örtüsüne ve doğal kaynaklara zarar vermeden hayvanlar tarafından otlanabilecek ot miktarıdır.

F.2. Faydalı Yem Miktarı (Available Forage):

Otlatma amenajmanı ilkelerine göre doğru şekilde otlatmanın yapıldığı otlak alanlarındaki yemin, otlak alanında o mevsimde üretilen toplam yeme yüzde olarak oranıdır.

H

H.1. Hakim Türler (Dominant Species):

Bir ekosistem içinde sayı, kaplama ve kütle veya ekolojik işlevleri açısından en etkili olan türler, egemen türlerdir.

H.2. Hava Kurusu Ot (Air Dry Forage):

Bir yem bitkisinin gölgede ve normal oda sıcaklığında sabit ağırlığa geldiğinde sahip olduğu nem miktarına göre ağırlığıdır.

H.3. Hayvan Birimi (Animal Unit):

Hayvan birimi, hayvan sayısının belli bir ağırlığa çevrilerek ifade edilen şeklidir. Genellikle yanındaki buzağısı ile beraber bir inek bir hayvan birimi olarak kabul edilir ve büyükbaş hayvan birimi (BBHB) olarak ifade edilir denir. Bir büyükbaş hayvan birimi birçok ileri ziraat ülkelerinde 500 kg ağırlığındaki bir inek olarak kabul edilmektedir.

H.4. Hayvan Birimi Eşdeğerleri (Animal Unit Equivalent):

Farklı ağırlıktaki değişik yaş ve cinse ait otlak hayvanlarının 1 büyükbaş hayvan birimine (BBHB) çevrilmesinde kullanılan katsayılarıdır. 31 Temmuz 1998 tarih ve 4342 sayılı yeni mera kanununa göre büyükbaş hayvan birimi dönüşüm katsayıları aşağıdaki gibidir (Çizelge 1).

Çizelge 1. Değişik Yaş ve Cinsteki Hayvanların Büyükbaş Hayvan Birimine Çevirmek İçin Kullanılan Katsayılar.

Değişik Yaş ve Cinsteki Otak Hayvanları	1 Büyükbaş hayvan birimine çevirmek için kullanılan katsayı
1 Kültür Irkı Sığırı	1.00 BBHB
1 Kültür Melezi	0.75 BBHB
1 Yerli İnek	0.50 BBHB
1 Dana –Düve (Kültür Irkı)	0.60 BBHB
1 Koyun	0.10 BBHB
1 Keçi	0.08 BBHB
1 Manda (Erkek)	0.90 BBHB
1 Manda (Dişi)	0.75 BBHB
1 Öküz	0.60 BBHB
1 Kuzu- Oğlak	0.04 BBHB
1 Boğa	1.50 BBHB
1 At	0.50 BBHB
1 Katır	0.40 BBHB
1 Eşek	0.30 BBHB

BBHB: Büyükbaş Hayvan Birimi: 500 kg canlı ağırlığındaki süt veren ineğe eşdeğerdir.

I-İ

İ.1. İndikatör Türler (Indicator Species):

1.1. Belirli çevre koşullarının (iklim, toprak,...v.b.) veya belirli bitki toplumlarının göstergesi olarak kullanılan bitki türleridir. **1.2.** Otlatma, kullanım düzeyini belirlemek amacıyla kullanılan bitki türleridir. Örneğin, Köy Göçüren (*Cirsium sp.*), geven (*Astragalus sp.*), Sığırkuyruğu (*Verbascum sp.*),... v.b. gibi türlerdir. Kiraz, kavak gibi türler otlatma başlangıcı indikatörü olarak kullanılmaktadır.

İ.2. İstilacı Bitki Türleri (Invader Plant Species):

Hayvanlar tarafından severek yenmeyen ya da çok az yenen, otlatma alanları için arzu edilmeyen, çabuk gelişme, çoğalma yeteneğine sahip bitki türleridir. Otlatma şiddetinin artması sonucunda önce azalıcılar, sonra çoğalıcıların otlak alanından çekilmesi sonucu bu türler alanı kaplamaktadır.

K

K.1. Kaba Yem (Hay):

Lignin ve selüloz oranı yüksek, besin değeri düşük olan yemlerdir.

K.2. Karışık Otlatma (Mixed Grazing):

Birden çok hayvan cins yada türü ile aynı arazi parçası veya aynı mera üzerinde, aynı otlatma mevsiminde ve aynı zamanda yapılan otlatma şeklidir.

K.3. Kazık Kök (Main Root):

Bitkilerde düşey yönde yayılış gösteren ve yan köklere nazaran daha iyi gelişim gösteren ana kök sistemidir.

K.4. Kış Otlakları (Winter Range):

Daha çok ılıman bölgelerde bulunan ve kış otlatmasına uygun olan otlatma alanlarıdır.

K.5. Kısa Süreli Otlatma (Short Duration Grazing):

Otlatma alanlarında hayvanların kısa aralıklarla birkaç kez otlatılmasıdır.

K.6. Klimaks Bitki Topluluğu (Climax Plant Community):

6.1. Belirli çevre koşullarına optimum olarak uyum sağlamış olan ve devamlılık arz eden bitki toplumdur.

6.2. Mevcut çevre koşullarında vejetasyon gelişiminin aldığı son şekil, son aşamadır.

K.7. Kök (Root):

Bitkiyi toprağa bağlayan ve topraktan su ve suda çözünmüş besin elementlerinin bitkiye alınmasını sağlayan toprak altı gövdesi formudur (Şekil 1).

M

M.1. Malçlama (Mulching):

Toprakları korumak amacıyla yüzeyinin dal, yaprak ve saman gibi organik artıklarla örtülmesidir.

M.2. Mera

M.2.1. Mera (Range): (Kısa boylu seyrek ve karışık bitkilerden oluşur) Üzeri otsu veya çalimsı bitki türlerinden oluşan vejetasyon örtüsü ile kaplı olan, evcil veya yabani hayvanların otlayarak faydalandığı doğal otlatma alanlarıdır.

M.2.2. Mera (Pasture) : İyi otlatma alanlarıdır.

M.2.3. Mera (Grassland): Yoğun olarak buğdaygil yem bitkileri ile kaplı mera.

M. 3. Mera Durumu (Range Condition):

Belirli bir mera kesiminde mevcut iklim ve toprak şartlarında yetişmesi mümkün olan klimaks vejetasyon ile, bugün o kesimde bulunan vejetasyonun kıyaslanması olarak tanımlanır.

M.4. Mera Islahı (Range Improvement):

Meralardan yararlanmanın amenajman ilkelerine uygun olarak yeniden düzenlenmesi, tahrip olan alanların iyileştirilmesi (tohumlama, koruma ve gübreleme ile) ve meraların verim potansiyelinin artırılmasıdır.

M.5. Mera Tahribi (Range Degradation):

5.1. Meranın toprak ve su koruma, yem üretimi gibi asli görevlerini yerine getiremeyecek şekilde değişik şiddet ve derecelerde tahrip edilmesidir.

5.2. Meraların; kuraklık, aşırı ve yoğun otlatma gibi nedenlerle orijinal (klimaks) vejetasyon yapılarının bozularak, iyi cins mera bitkilerinin azalması, bunların yerine toprak koruma ve yem değeri düşük bitki türlerinin alanı kaplaması, ya da vejetasyon örtüsünün çok şiddetli tahrip edilerek alanın çıplaklaşmasıdır.

M.6. Münavebeli Otlatma (Rotation Grazing):

Otlatma kapasiteleri birbirine eşit, en az üç veya tercihen çok daha fazla parsel bölünmüş meralarda, parsellerin belirli bir sıra ile otlatılması şeklinde uygulanan bir otlatma sistemidir.

N

N.1. Nadas Merası (Fallow Range):

Nadasa bırakılan tarlalarda kendiliğinden yetişen otlardan oluşan geçici meralardır.

O,Ö

O.1. Orman İçi Mera (Forest Pasture):

Orman içerisindeki açıklıklarda veya seyrek meşcerelerin hakim olduğu alanlardaki otsu türlerin oluşturduğu ve belli zamanlarda planlı olarak hayvan otlatılan orman içerisindeki mera alanlarıdır.

O.2. Ot (Forage):

Tarım ve otlatma alanlarında yetiştirilen veya doğal olarak yetişen, biçilerek veya hayvanları otlatarak yararlanılan hayvan yemine ot denir.

O.3. Ot Verimi (Hay Yield):

Belirli bir zaman aralığında belirli bir otlak veya tarım alanında üretilen yemin yeşil veya kuru ağırlığıdır ve kg/da, kg/ha veya t/ha birimleri ile ifade edilir.

O.4. Otlatma Amenajmanı (İdaresi, Yönetimi) (Grazing Management):

Bitki örtüsü ve diğer doğal kaynaklara zarar vermeden, otlak alanlarından arzu edilen miktar ve kalitede ürün elde etmek için otlatmanın planlanması ve yürütülmesidir.

O.5. Otlatma Kapasitesi (Grazing Capacity):

Belirli genişlikteki bir merada, belirli uzunluktaki bir otlatma mevsiminde uzun yıllar bitki örtüsü, toprak ve diğer doğal kaynaklara zarar vermeden otlatılabilecek maksimum hayvan sayısıdır.

O.6. Otlatma Mevsimi (Grazing Season):

Yılın tümünde veya bir kısmında doğal kaynaklara zarar vermeden normal otlatma uygulamalarının yapılabileceği zaman periyodudur.

O.7. Otlatma Parseli (Paddock):

Etrafı dikenli tel veya diğer bariyer şekilleri ile çevrelenmiş ve hayvanların otlatılmasının planlanarak düzenli bir şekilde yapıldığı küçük otlatma alanlarıdır.

Ö.1. Ölü Tabaka (Litter):

Ölü örtü tabakasının yüzey kısmıdır. Ölü örtüdeki organik artıkların çoğu son yıla ait olup çok az parçalanmıştır.

Ö.2. Öncü Bitkiler (Pioneers):

Bitki örtüsünün yetişip gelişmesi için elverişli olan ortamları (bu ortamlar tahrip sonucu veya ilk oluşumda ortaya çıkar) ilk olarak kaplayan, çoğunlukla otsu, bir yıllık ve kısa ömürlü bitkiler ve onları izleyen odunsu ve çok yıllık bitkilerdir.

S.S

S.1. Sıklık (Frequency):

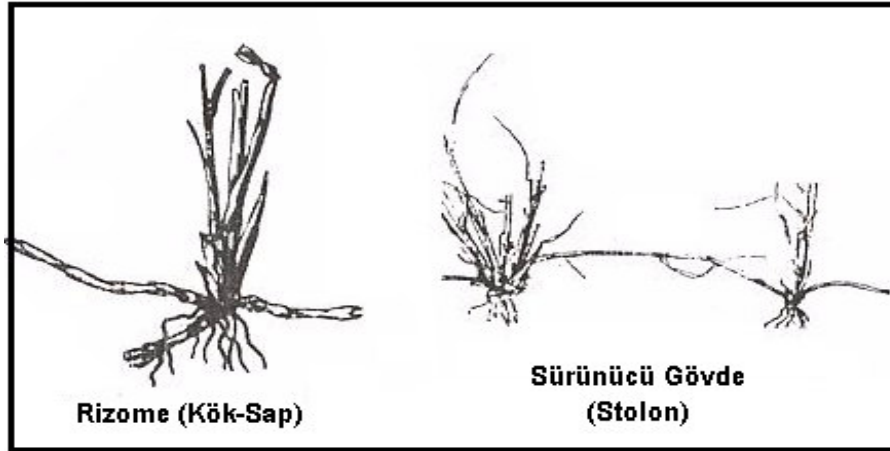
1.1. Türlerin bitki örtüsü içerisindeki dağılımları o türün frekansı olarak belirtilmektedir. **1.2.** Frekans, bir türe vejetasyon içerisinde sık veya seyrek rastlandığını ifade eden bir ölçüdür.

S.2. Sub- alpin (Sub Alpine):

2.1. Alpin ile orman kuşağı arasındaki geçiş bölgesidir. **2.2.** Ağaç ve çalıların henüz yetişmeye devam edebildiği yüksek dağ kuşağı üzerindeki yükselti basamağıdır.

S.3. Sürünücü Gövde&Stolon (Stolon):

Toprak yüzeyinde uzanan gövdenin boğum aralarından köklenerek yeni bitkiler veren sürünücü gövde formudur (Şekil 3).

Şekil 3. Sürünücü Gövde (Stolon) ve Kök-Sap (Rizome veya Rhizome) (14).

T

T.1. Taşıma Kapasitesi (Carrying Capacity):

Belirli genişlikteki bir merada, bir otlatma mevsiminde bitki örtüsü, toprak ve diğer doğal kaynaklara zarar vermeden otlatılabilecek hayvan sayısıdır.

T.2. Tek Yıllık Bitki (Annual Plant):

Yaşamını bir yıl veya daha kısa sürede tamamlayan bitkilerdir.

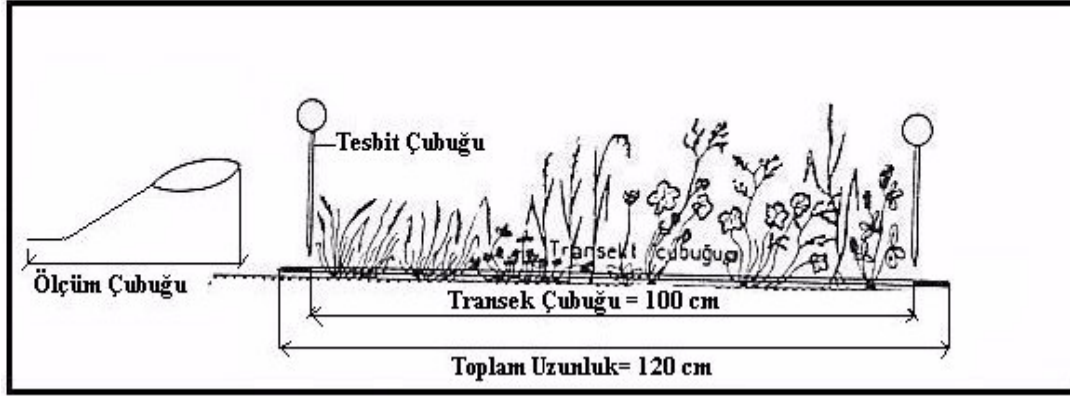
T.3. Toprak Altı Gövdesi (Rhizome):

Çok yıllık otsu bitkilerde toprak altında gelişen devamlı sürgünlerdir. Bu sürgünler çoğunlukla rezerv bitki besin maddesi ile doludur. Rizom'dan kesilen her parça yeni bir bitki

meydana getirebilir. Rizom ile gerçek kök arasında anatomik ve morfolojik farklılıklar vardır (Şekil 1,3).

T.4. Transekt Hattı (Line Intercept):

Mera vejetasyonunun bazı kantitatif özelliklerinin ölçülmesinde kullanılan, çizgi, şerit veya hat halinde alınan, uzunluğu 100 cm, çapı 0.6-0.8 cm olan mera ölçüm aletidir (Şekil 4).

Şekil 4. Doğrusal Transekt ve Elemanları (5,12)

T.5. Tundra (Tundra):

Subarktik iklim kuşağında veya alpin kuşağında, çoğunlukla yosun, çimen, ot ve kısa boylu çalılardan oluşan vejetasyon tipidir.

T.6. Tür Kompozisyonu (Botanik Kompozisyon) (Species Composition):

Belirli bir alandaki tür veya türlerin toplam bitki içindeki durumunu ifade eden bir terimdir. Tür kompozisyonu yüzde olarak ağırlık, dip örtü yüzeyi veya yoğunluk gibi terimler ile tanımlanmaktadır.

V

V.1. Vejetasyon Örneklemesi Alanı (Vegetation Sampling Area):

Değişik amaçlara yönelik olarak yürütülen vejetasyon çalışmaları için, araştırma ve uygulama çalışmalarını yürütmek amacıyla alınan belli büyüklükteki arazi parçasıdır.

Y

Y.1. Yabancı Otlar (Weed):

1.1. Otlak alanlarına çeşitli yollarla gelen, vejetatif veya generatif yollarla çoğalabilen ve yetişme ortamındaki iyi cins yem bitkilerinin yetişip gelişmesini değişik derecelerde olumsuz yönde etkileyen otlardır.

1.2. Otlak alanlarında istenmeyen ve yem değeri olmayan veya çok az olan ot türleridir.

Y.2. Yabani Meyva (Mast):

Ağaç, ağaçcık ve çalı türlerinin, hayvanlar tarafından yenebilen meyva ve tohumlarıdır.

Y.3. Yaprak Alanı İndeksi (Leaf Area Index & LAI):

Bir ekosistemde, bitki örtüsüne ait yaprak yüzeyinin, aynı bitki toplumunun kapladığı toprak yüzeyine oranıdır (cm^2/cm^2).

Y.4. Yararlanılabilir Nem Miktarı (Available Soil Moisture):

Toprak içinde mevcut olan ve bitkilerin büyüme ve gelişmelerinde kullanabildikleri su miktarıdır.

Y.5. Yarı Çalı (Dwarf Shrub):

Toprak yüzeyinden itibaren dallanan, gövde ve tepe tacı ayrımı olmayan, en fazla 0.5 metreye kadar boylanabilen odunsu bitkilerdir.

Y.6. Yayla (Upland):

6.1. Orman içindeki açıklıklar veya ağaç sınırının üstünde bulunan ve genellikle yaz aylarında hayvanların otlatılmak üzere götürüldükleri, kışın erişilemeyen doğal dağ meralarıdır.

6.2. Coğrafi mevkilerin, iklim ve diğer yerel koşullar nedeniyle yaz aylarında otlatılan meralardır.

Y.7. Yeşil Ot (Green Forage):

Örnek ünitesinin belirli bir alanından biçilen bitkilerin nem kaybı olmadan tartılması sonucu elde edilen otun ağırlığıdır.

Y.8. Yıllık Mera (Annual Range):

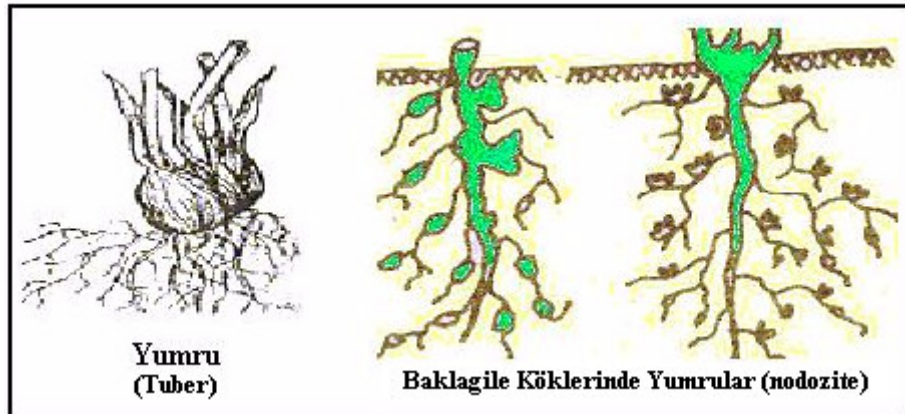
Asli yem türleri bir yıllık otsu türlerden oluşan mera.

Y.9. Yumru (Tuber):

Yedek besin maddesi depo eden, etli ve şişkin toprak altı gövdesi formudur (Şekil 5).

Y.10. Yumru Bakterileri (Root Nodule Bacteria):

Baklagiller familyasına ait bitkilerin köklerindeki yumrulara yaşayan ve havanın serbest azotunu bağlayarak üzerinde yaşadığı bitkiye veren bakterilerdir (Şekil 5).

Şekil 5. Yumru ve Baklagil Köklerinde Yumru Bakterileri (14).

Z

Z.1. Zehirli Bitkiler (Poisonous Plants):

İçerdikleri zehirli madde veya maddeler nedeniyle hayvanların sağlığını bozan, hastalanmalarına neden olan veya onları öldüren bitkilerdir.

KAYNAKLAR

1. Çepel, N., Ekoloji Terimleri Sözlüğü, İ.Ü.Orman Fak. Yayın No. 324, İstanbul, 1990.
2. Corbeil, J.C., Archambault, A., Visual Dictionary (İngilizce/Türkçe), Milliyet/1991.
3. Anonymous, Forage and Grazing Terminology Committee, Terminology For Grazing Lands and Grazing Animals, Journal of Production Agriculture, 5 (1992) 191-201.
4. Çepel, N., Çevre Koruma ve Ekoloji Terimleri Sözlüğü, Tema Yayın No. 6, İstanbul, 1996.
5. Brown, D., Methods of Surveying and Measuring Vegetation, Bulletin 42, Commonwealth Bureau of Pastures and Field Crops, Hurley Berk, England, 1954.
6. Bakır, Ö., Çayır-Mera Amenajmanı. A.Ü. Ziraat Fak. Yayın No.992, Ankara, 1987.
7. Çepel, N., Orman Ekolojisi. İ.Ü. Orman Fak. Yayın No. 399, İstanbul, 1988.
8. Tarman, Ö., Yem Bitkileri Çayır ve Mera Kültürü Cilt I, A.Ü. Ziraat Fak. Yayınları, Yayın No. 464, Ankara, 1972.
9. Yaltırık, F., Otsu Bitkiler Sistematigi, İ.Ü. Fen Bil. Ens. Yayın No. 3, İstanbul, 1989.
10. Akman, Y ve Ketenoğlu, O., Vejetasyon Ekolojisi ve Araştırma Methodları, A.Ü. Döner Sermaye İşletmesi Yayınları No: 9, Ankara, 1992.
11. Russell, J., Soil Conditions and Plant Growth, Logmens&Green and Co.Ltd., London, 1950.
12. Okatan, A., Çayır-Mera Vejetasyonunun Kalitatif ve Kantitatif Karakterleri ve Bu Karakterlerin Ölçme Yöntemlerine Bağlı Olarak Değerlendirilmesi, K.T.Ü., Orm. Fak. Yayın No:101, Trabzon, 1985.
13. Baytop, A., Farmasötik Botanik Ders Kitabı, İ.Ü. Eczacılık Fak. Yayın No. 58, İstanbul, 1996.
14. Öztan, Y., Okatan, A., Çayır-Mera Baklagil ve Buğdaygil Yem Bitkilerinin Tanıtım Kılavuzu, KTÜ. Orm. Fak. Yayın No: 8, Trabzon, 1985.
15. Uluocak, N., Mera Amenajmanı İle İlgili Kavramlar ve Bazı Önemli Terimler, İ.Ü. Orman Fak. Dergisi, Seri B, Cilt XXV, 1 (1975) 147-168.
16. Anonim., Tarım ve Köyişleri Bakanlığı: Mera Yönetmeliği, T.C. Resmi Gazete 25 Nisan 2001 - Sayı: 24383, Sayfa: 40.
17. Sampson, A.W., Range Management Principles and Practices, John Willey & Sons, Inc., New York, 1952, 570.
18. Tosun, F., ve Altın., M., Çayır-Mera-Yayla Kültürü ve Bunlardan Faydalanma Yöntemleri, O.M.Ü. Ziraat Fakültesi Ders Notları, Samsun, 1986.
19. Anonymous, Terminology For Grazing Lands And Grazing Animals, http://www.forages.css.orst.edu/Topics/Pastures/Grazing/Terminology/grazterm_body.html.
20. Ortmann, J., Roy Roath, L., Bartlett, E.T., Glossary of Range Management Terms, Colorado State Un. Cooperative Extension Publish No: 6.105, Colorado, 2000.